

P A N U :

"NÖÖMANNINRANNASTA" JA OULUN NEUMANEISTA — HUGOSTAKIN

Valokuva: Atte Kalajoen kokoelmat



Minähan arvasin, että tulee tietoja Neumaneista! Ensinnäkin soitin Rounajan Api, jolloin selvisi, että Juhannuksenaluspakinnassani mainittu kapteenska Neuman oli hänen isotätinsä eli B. B. Bergdahlin sisar Ida Maria. Sitten soitin rouva Ester Rustanius, jonka kanssa meillä oli pitkä keskustelu monenmoisista vanhoista asioista. Piti vain ruveta ihmettelemään, että olin onnistunut olemaan kuulematta Neumaneista, olkoon, että sitten ilmenikin, että he olivat läheneet Oulusta jo vuosisadan alussa.

Marssin pastorinkansliaan, jossa minua autettiin ylen herttaisesti. Hetken kuluttua tiesin Neumaneista vaikka minkä verran. Ja eikös vain selvinnyt, että nämä Pokkitörmän Neumanit olivat juuri Abrahamin jälkeläisiä. Abrahamin, joka kirkonkirjoissa mainitaan Abrahamina, jo mainitsin. Tämä 1763 syntynyt kauppias asui jo ennen vuotta 1834 Neumanin tontilla Pokkitörmän alla, joten tämän vuosisadan ihmiset puhuessaan "Nöömänninrannasta" puhuivat siitä vähintään kolmen sukupolven nimikkorantana. Ilmanko, että ehti syntyä kansanlaulu "Nöömänninrannasta"! Abram oli naimisissa Anna Bongin kanssa, ja heillä pojat Jonas ja Lars, laivureita molemmat. Laivuri Larsilla oli vaimonsa Caisa Sofia Wacklinin kanssa kaksi poikaa, Frans Johan ja Hugo Aleksander. Frans Johan osollitautui pakinani merikapteeniksi, jonka kapteenska oli Ida Maria Bergdahl. Frans J. oli lisäksi viimeiset Oulun-aikansa tullinhoitaja, tiesi Ester Rustanius.

Maakunta-arkiston opastuksella

sitten selvisi, että Neumaneja riitti perintötontilleen heidän Oulusta lähtönsä saakka. Neumanin herrasväki muutti Oulusta Naantaliin lokakuun viimeisenä 1904. Niin sitten Hiljat, Annat ja Martit kirjoittelivat Naantaliin. Sinne muutti myös tytär Maria, synt. 1876, mutta Johannes, syntynyt 1873, oli jo samana vuonna muutanut polkamiehenä Haukiputaalle. Johanneksen henkilötiedot selvisivät Oulun lyseon matrikelista: hän päätyi Raumalle ja Turkuun, jossa kuoli 1927. Pääosan elämästään hän toimi apteekialalla, jonka alkaa "muillakin" kemiallisilla aloilla. Innokas musiikkimies, joka jo Oulussa soitti amatööriorkesterissa huilua. Raumalla hän puuhasi innolla musiikin yhdistystoiminnassa. — Frans J. ja Ida Maria Neumanin nuorin tytär Aino Sofia oli 1901 vihitty Oulussa sittemmin everstilutnantiksi kohonneen August Allin kanssa, ja nuori pari oli 1903 muuttanut Viipuriin. Aino Allista tuli tunnettu taidemaalari, joka useaan otteeseen opiskeli ja työskenteli Pariisissa ja matkusteli Eurooppaa joka suuntaan. Turkuun hänkin lopuksi päätyi kuollen siellä vasta 1958.

Neumanien tarina Oulussa loppuu vuoteen 1904, sillä myös em. Hugo Aleksander Larsinpka Neuman, synt. 1847, oli 1870 muuttanut Viipuriin.

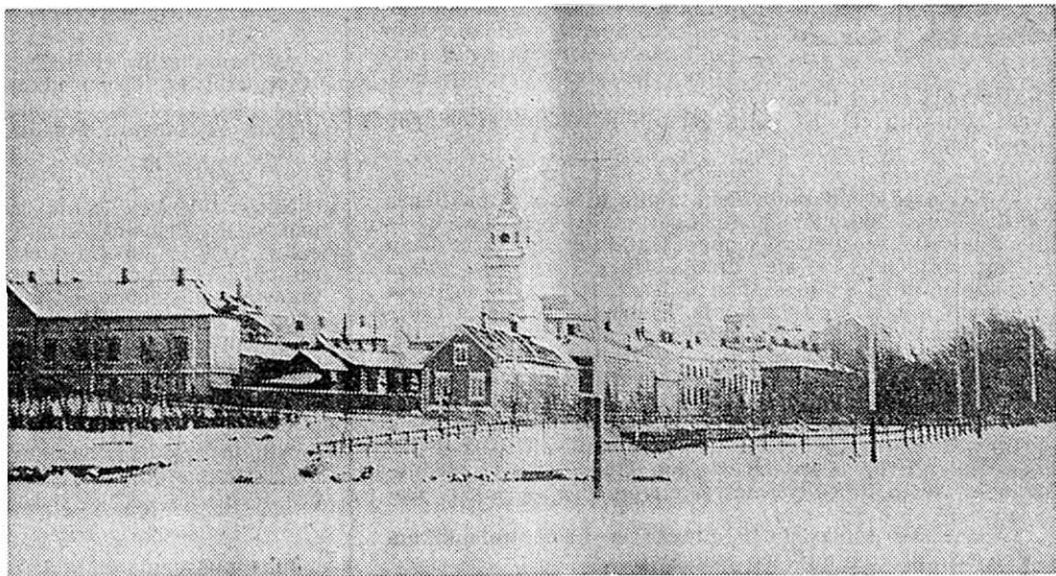
Tull "Nöömänninrannan" pakinnassa "todistetuksi", että arkkitehti Hugo Neuman ei muka ollut asunut Neumanin taloa Plaanaojan pohjoisrannalla. Mutta kuinkas kävi! Yhtäkkiä tulien verranneeksi toisiinsa insinööri-arkkiteh-

ti Neumanista Turusta saamiani tietoja ja Oulun pastorinkanslian antamia tietoja insinööri Neumanista, molemmat Hugoja, jolloin hämmästykseni huomasiin molempien olevan insinöörejä ja syntyneen 19. helmikuuta 1847. Oulun kiitetty arkkitehti, Rantakadun kahden kivitalon, nyk. arkkitehtiasunto ja Teräs, sekä lisäksi ainakin ent. Byströmin ojanpuoleisen kummalon piirtäjä olikin Oulun omia Neumaneja, laivurin poika ja Abrahamin jälkeläinen. Epäselvä on tällä hetkellä vain syntymäpaikka: Oulu vai Vaasa, jossa vanhempansa kyllä lyhyen ajan asuvat palatakseen Oulun kirjojen mukaan kuitenkin takaisin jo 1840. Myöskin Hugo, joka oli valmistunut insinööriksi Zürichin polyteekista 1870, kuten kertoi Turunlinnan isäntä. tri C. J. Gardberg, muutti Turkuun 1878 ja kuoli siellä 1906. Siinä Hyytisen ja Kalajoen Oulunrannan tv-filmissä ystäväni Hyytinen pisti Hugo Neumanin olemaan "vain" oululaisen merikapteenin (ei kylläkään kauppaneuvos) Petreilin vävy, mutta silloin ei kai tiedetty Hugosta ja Oulun Neumaneista juuri mitään. Hugon rouva saattoi hyvinkin olla nuoruudenihastus "Nöömänninrannasta".

Neumanien tekemisiä tutkiessani kiinnitin luonnollisesti huomiotani heidän taiteellisiin taipumuksiinsa: Hugo Larsinpka, äidin puolelta Wacklin, arkkitehti; hänen veljenpoikansa Johannes Frans-J:n poika musiikkimies; veljentytär Aino Frans-J:n tytär (Alli) taidemaalari, molemmat viimeksimainitut äidin puolelta Bergdahleja, isoäidin puolelta Wacklineja.

Tässäpä "Nöömänninrannan" kiertelyä kerraksi.

Neumaneille kuuluneet keltaiseksi maalatut, talot, kahden puolen Ojakatu (Asemakatu) 1:n porttia, paloivat illalla 2. helmikuuta 1918 samanaikaisesti kuin naapuritalo, jossa sijaitsee Oulun "sentraali", Henrikssonin kumatalo sekä kaikki muut "Kolmion korttelin" talot.



"Nöömänninranta" vuosisadan alussa. Neumanin talo kuvan keskellä kirkon "alla", Aleksanterinkadun silta tolppien välissä, "sentraali" sillan "yläpuolella".